

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. III. Quisnam possit Irregularitatem imponere, & erga quos?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

non est probatum in iudicio, potest tamen probari; non vero de homicidio omnino occulto, quod nec probatum est in iudicio, nec potest probari: Ex alia parte Episcopus nunquam potest dispensare in irregularitate orta ex defectu lenitatis, ut docent communiter Doctores apud Dian. part. 4. tract. 2. resol. 69.; ergo homicida non contrahit irregularitatem ex defectu lenitatis, & consequenter, si ignoret, impositam esse poenam irregularitatis homicidio, neque irregularitatem ex delicto contrahit.

ARTICULUS III.

Quisnam possit Irregularitatem imponere, & Erga Quos?

- I. Irregularitas de facto a jure imponitur, & incurritur ipso facto in casibus dumtaxat in jure expressis.
- II. Non incurritur Irregularitas in casu simili, aut majori, si non sit id expressum.
- III. Capax est Irregularitatis quicumque capax est Ordinis, aut exercitii Ordinis, dempto Pontifice.
- IV. Episcopi, & Cardinales Irregularitatem incurrere possunt, quamvis de iis non fiat expressa mentio.
- V. Potest ex multiplici capite multiplex Irregularitas incurrere, ita ut una sublata, altera remaneat.

I. **Q**uaritur primo; Quisnam possit imponere Irregularitatem? Respondeo, Irregularitatem a solo jure canonico imponi; Quo nomine venit tam corpus juris, quam Bullae, vel decreta Pontificia, & Concilia approbata. Ita in cap. *Is qui, de sententia excommunicat.* Potest etiam per sententiam, seu ab homine Irregularitatem ferre Pontifex, etiam pro delicto mere praterito; cum possit Pontifex in jure communi dispensare, ut

notat Bonac. punct. 3., & Avil. **¶** Hinc sequitur primo, quod quando in Canone praecipitur, ut alicui poena per iudicis sententiam imponatur, talis poena nunquam sit irregularitas, sed vel suspensio, vel depositio; cum irregularitas a iudice, qui sit inferior Papa, infligi non possit.

¶ Sequitur secundo, irregularitatem semper incurri ipso facto independenter ab executione iudicis, & ab eius sententia, etiam declaratoria criminis; quia ipsum jus immediate irregularitatem infert, & sententiam profert.

Sequitur tertio, non esse admittendam ullam irregularitatem ex consuetudine, nisi sit in jure scripto expressa. Ita Bonac. punct. 2. cum Suar. ex cap. *Is qui* citato contra Laym. cap. 1. dicentem, quod consuetudo per tacitum consensum Papa sit constitutiva juris, etiamsi jus scriptum desideretur. Verum quia caput citatum *Is qui* requirit jus expressum, ideo non satis est tacitus consensus Ecclesiae, & Pontificis habitus ex consuetudine.

II. Sequitur quarto, Irregularitatem non incurri in casu simili, aut majori, quam sit ille, cui annexa est excommunicatio; siquidem solum incurritur in casu a jure expresso.

III. Quaritur secundo; Quisnam possit irregularitatem incurrere?

Respondeo, Omnem, & solum hominem capacem aut Ordinis, aut exercitii Ordinis esse pariter capacem irregularitatis, excepto Pontifice, qui in terris Superiorem non habet; unde a suis legibus obligari non potest quoad vim coactivam, sed solum quoad vim directivam. Ratio cur omnis capax Ordinis possit irregularitatem contrahere, est, quia potest illi prohiberi susceptio, aut exercitium Ordinis, & sic fieri irregularis. Ratio vero cur solus huiusmodi homo, & non alius possit irregularitatem contrahere, est, quia

quia non potest cadere prohibitio, & privatio circa formam, cuius subiectum est incapax.

IV. Hinc fit, fœminas, & infideles non baptizatos non posse fieri irregulares; omnes vero laicos, & Clericos posse irregularitatem contrahere, etiam Episcopos, & Cardinales, quamvis non fiat de iis expressa mentio; quia in cap. *Periculosum*, de *sententia excommunicat.* solum eximuntur a Suspensione, & Interdicto, quoties de iis non fit expressa mentio. Si quis esset irregularis, non deberet in Pontificem eligi, ut late ostendit Major, utpote tali dignitate indignus: Si tamen eligeretur, eo quod irregularitas esset occulta, electio esset valida, ad vitanda schismata, ex cap. *Licet*, de *Electio.* Quare ipso facto per electionem tolleretur ab eo irregularitas, necnon censura, si quam haberet, cum non posset amplius iure Pontificio ligari quoad vim coercitivam: Sicut enim non potest Pontifex novam irregularitatem contrahere, etiam si propria manu aliquem verbi gratia occideret; ita nec potest priorem irregularitatem in se conservare.

V. Irregularis ex uno capite potest iterum aliam irregularitatem ex alio capite, verbi gratia, ex novo homicidio, incurrere, ita ut dispensatus in una, adhuc maneat alia irregularitate irretitus.

ARTICULUS IV.

An dubium de Irregularitate excuset ab illa incurrenda?

- I. In dubio juris, ratione ipsius juris dubii, irregularitas non incurritur.
- II. In dubio vero juris, ratione personae, qua dubitet de iure ceteroqui non ambiguo, incurritur irregularitas, si ignorantia sit crassa, non secus ac incurritur censura; non

tamen si ignorantia sit invincibilis, aut non mortaliter culpabilis.

III. Etiam dubium facti excusat ab incurrenda irregularitate, non secus ac dubium juris.

IV. Quod in tali dubio tutior pars eligatur, consilium est, non preceptum.

V. In dubio homicidii iniusti incurritur irregularitas ex delicto; at in dubio homicidii iusti non incurritur irregularitas ex defectu lenitatis.

VI. Incurritur in dubio homicidii irregularitas, quando constat tum de homicidio secuto, tum de causa culpabiliter adhibita de se sufficiente ad causandum hoc homicidium, & solum dubiatur num ex hac causa, an aliunde illud sit secutum.

VII. In dubio mutilationis non incurritur irregularitas, sicut in dubio homicidii.

VIII. Qui dubitat, an suo consilio influxerit ad homicidium Clerici, debet se gerere ut irregulare, non vero ut excommunicatum, nec tenetur saltem ad integram restitutionem.

IX. Procurans abortum, in dubio an foetus sit animatus, probabiliter non est irregularis. Et quid si dubitetur, num foetus sit mas, qui citius, an fœmina, qua serius animatur?

I. **D**iximus art. 2., ignorantiam si ve juris, si ve pœnae excusare ab incurrenda irregularitate; discutendum nunc, an etiam excuset dubium si ve juris, si ve etiam facti: Dicitur autem dubium juris, quando quis dubitat, an lata sit lex aliqua sub pœna irregularitatis. Dicitur dubium facti, quando quis dubitat, an commiserit factum, quod scit prohibitum esse sub pœna irregularitatis.

II. Queritur itaque primo; An excuset dubium juris?

Respondeo, dubium juris aliquando